ומה נר דלהכי עבידא כו'. פי' בקונטרס דלייך מדקתני אבל לא יצן[א] משמע דוקא יצן אבל חדש אפילו יחדו וקשה לר"י דלמאי דמסיק נמי מטה שיחדה והניח עליה מעות[ב] כו' תקשה ליה מנר של מתכת דשרי ר' יהודה אפילו יחדו לעיל מדקתני חוץ מן הנר שהדליקו בה בשותה שבת אבל לא הדליקו בה בשותה שבת אע"פ שיחדה והדליקו בה בחול שרי[ג] ונראה לר"י דלא דייק כלל מדקתני אבל לא יצן אלא דוקא בנר של חרס הוא דקאמי דלהכי עבידא שמתלת עשייתה היא להדלקה והוי כמו יחוד שמיד שמדליקין בה פעם אחת נמאסת ואין רגוויה לתשמיש אחר ולכך תחלת עשייתה אינה אלא להדלקה אע"פ שרגוויה לתשמיש אחר בין עשייה להדלקה מ"מ אין עושין אותה לכך שאין זה אלא זמן מועט אבל בנר מתכת[ה] אין עשייתה להדלקה נגד דרגוויה כל שעה לתשמיש אחר[ו]:

לא הניח עליה מעות מותר לטלטלה. ותמוהה דאסר ר' יהודה לעיל (דף לו.)[ז] ונראה לר"י דאסר אפי' לא תקע בה דתמוהה לא חזיא אלא לתקיעה ואין לחלק בין תקע ללא תקע אבל מטה ונר חזי לתשמיש אחרינא: **יש עליה מעות אסור לטלטלה.** ע"כ במניח איירי א)דבשבת[ח] תנן פרק טוטל (לקמן קמב:)[ט] מנער הכר והן נופלות ובמניח בשבת איירי דבהניח מבעוד יום והיו עליה בין השמשות אפילו אין עליה מעות אסור לטלטלה כדקאמר בסיפא דמילתיה וקשה דאיך יכול להיות שמניח לדעת בשבת וי"ל כגון שהניח נכרי או תינוק לדעת ישראל[ג] וא"ת אמאי לא מוכח מהכא בפ' אין לדין (נ"ל פו:) דאין מוקלה לחצי שבת וי"ל דאיכא לאוקמא כגון שהניחם לדעת ישראל כדי להסירם אחר שעה והוו כגמרו בידי אדם ולמאי דפריסת נעל דהא דמוקלה לחצי שבת היינו באיסור אכילה ולא בטלטול א"ש: **מוכני שלה.** פי' בקונטרס דגבי שידה תנן לה במסכת כלים (פי"ט מ"ט) והיא עשויה למרכבת אנשים וגשים ב)ואין נראה לר"י דאי חזיא למדרס לא שייך בה מדידה דלא איתקש לשק ולא בעינן מיטלטל מלא וריקן[י] כדמוכח בפרק אלו מומין (בכורות נא. ושם) דפריך ושאין לו תוך בכלי שמף מקבל טומאה הוא[ט] והא דומיא דשק בעינן[ט] ומשני בהגך דחזו למדרסות[י] לכך נראה לאיזה עשויה אלא לכלים והא דאמר לקמן בפרק רבי עקיבא (דף פד. ושם) אבל תיבות הן תיבה שפתחה מגדה טומאה מדרס מלמעלה טמא מת פי' אבל מדרס לא לפי שאומרים עמוד ונעשה מלאכתנו והכאה במדה טהורה מכלום פי' שיש לה מ' פאה אור"י דצריך לומר[יא] דלא קאי אפתחה מגדה דכיון דחזיא למדרס אפילו באה במדה[יט] טומאה כדפי'[יב]: **ואין מצלת עמה באהל המת.** פי' בקונטר' בגיתי הקברות (כ) שהכלים על דופני הסידה וקשה דמי יגיע טומ"ת על הכלים ומפרש ריב"א דמיירי שפיר דקיימת הסידה באהל המת ומוקפת למיד פתיל ואע"ג דכלי עץ אינו מגיע בלמיד פתיל היכא דמקבל ארבעים סאה מגיע כיון דלא מקבל טומאה כדתנן במסכת כלים ואלו מגיעין בלמיד פתיל כלי גללים כו' וכלי עץ הטהורים ואין ל"ל דמוכני יש לו בית קיבול אלא פשוטי כלי עץ הוא ויש נקב בשידה והכלים בתוך הסידה והמוכני חופפת שם וממעטת אותו נקב עד שאין נשאר פותח טפח וקאמר כיון דנשמטת אינו ממעט דדוקא כי מבטלו שם ממעט בחלון דלמוכח בלא יחפור (נ"ב כ: ושם) דפריך אהא דקתני דכלי חרס ממעט בחלון הא קחזי ליה פי' ולא מבטל התם והיכי ממעט ומשני דמטונף ומיירי[יב] שאינו פותח כל הנקב[יג] דאם פותח כל הנקב אפי' אינו מבטלו שם פותח כדאמר בפ' בתרא (דף קמ.). בימי אבא שאול בן בטירא פקקו את המאור בטפיח והתם לא בטלוהו שאם ביטלוהו בשבת היה חייב משום בונה דהא מוסיפים על הבנין אלא ודאי בלא ביטול אירי ואפ"ה פותח ובכלי עץ אמרינן נמי בפ' בתרא דמגילה (דף כו:) הכא בי כנישתא דרומאי דהוה פתיחה לההוא אגדרונא דהוו מחתי בה מיתי בעו הכי למיזל לגוויי התם אמרו ליה לרבא אמר להו זילו לו תיבותה ואותבוהו אבבא ה"ל כלי עץ העשוי לנחת ומסתמא לא היו מבטלין אותו שם שהרי ס"ת מיתיתן בתוכו[יד] ומיהו מבן וגרוגרות אין להם דין כלים דאפי' פותמין כל החלון לריכין ביטול כדמוכח בפרק לא יחפור (נ"ב יט:) ולר"ת אין נראה לפרש דמוכני הוי אוקמי לאין דרך להניח מעות על האוקפן דקתני ואין גורדין אותה בשבת ומפרש דמוכני הייני כן של שידה כמו את הכיור ואת כנו (שמות ל) וכמו מכונות במלכים (א ז) פי' בשים שהשידה מונחת עליו[טו] ויש בשידה נקב מתחתיה כנגד המוכני[יד] והיא בבה"ק והטומאה נכנסת דרך נקב בשידה ואין המוכני מגלה כיון שהיא נשמטת ואין מבטלין אותה שם[יד] ומיירי נמי שאין פותחת כל הנקב אלא ממעטת אותו אפותח טפח כדפי' לעיל ול"ל דמיירי שאין הטומאה כנגד הנקב דאפילו אין בו פותח טפח בוקעת ועולה כדאמר בפ"ק דסוכה (דף יח. ושם) אהרוב בנית ואין בה פותח טפח טומאה כנגד אהרוב כל הבית טהור לפי שבוקעת ועולה וכן במסכת אהלות[יא] ומייתי לה בהעור והרוטב (חולין קכה:) חבילי המטה וסריגי חלונות כו' פירסן על המת בחויר הנוגע בנקב הנקב טמא אלא כנגד הנקב טהור והתם אין בנקבים פותח טפח דקתני ריש"א דמפסיק בין בית לעליה: **אין גורדין אותה בשבת בזמן שיש עליה מעות.** מפרש ר"י דכשהיא נשמטת היא כלי בפני עצמה אבל כשאינה נשמטת מותר לגורדה אע"פ שיש עליה מעות הנקב אלא ממעטת אותו מפותח טפח כדפי' לעיל ול"ל דמיירי שאין הטומאה כנגד הנקב דכשהטומאה נגד הנקב אפילו אין בו פותח טפח בוקעת ועולה כדאמר בפ"ק דסוכה (דף יח. ושם) אהרוב בנית ואין בה פותח טפח טומאה כנגד אהרוב כל הבית טהור לפי שבוקעת ועולה וכן במסכת אהלות[יא] ומייתי לה בהעור והרוטב (חולין קכה:) חבילי המטה וסריגי חלונות כו' פירסן על המת בחויר הנוגע בנקב הנקב טמא אלא כנגד הנקב טהור והתם אין בנקבים פותח טפח דקתני ריש"א דמפסיק בין בית לעליה: **אין גורדין אותה בשבת בזמן שיש עליה מעות.** מפרש ר"י דכשהיא נשמטת היא כלי בפני עצמה אבל כשאינה נשמטת מותר לגורדה אע"פ שיש עליה מעות הנקב אלא ממעטת אותו מפותח טפח כדפי' לעיל ול"ל דמיירי שאין הטומאה כנגד הנקב דא

מניחין נר. מבעוד יום: **ע"ג דקל.** וילקח שם בשבת לליכא למיחש לכשיכבה ליקחנה מיניה ונמלא משתמש במחובר דכיון דלקחיה לדבר האסור כיון השמשות איתקצי לכולי יומא: **ואין מניחין בו בי"ט.** דשקיל ומנח ליה ומשתמש בשלהן: **מה לי שבת בו.** בשבת נמי שקיל ליה לכשיכבה: **ברגל דחנוכה.** אחר שכבה: **מקמי חברי.** שלא ירגלוהו בחצר כלומרינן בפרקין דלעיל (דף כב.) דנותנו בטפח הסמוך לרשות הרבים וידעו שהדליקו בו נר והם גזרו שלא להדליק. אי נמי ביום חגם אין מניחין לדלוק אור אלא בבית ע"ז: **חברי.** שם אומה שהיתה עם פרסיים[1]: **הני הילכתא.** בתמיה: **בשעת הדחק.** סכנה. אלמא שלא בשעת הדחק אסור: **שזרען בקרקע.** ועדיין לא השריש מהו לנקוט ולאכול: **אין מוקלה לו' שמעון.** בדבר הראוי אלא בשמן שבנר בשעה שהוא דולק כדתניא לעיל[2]: **הואיל והוקלה למצותו.** לשבת: **הוקלה לאיסורו.** איסור כיבוי: **והוקלה למצותו ליה ליה.** בתמיה. דקס"ד שמן שבנר דוקא קאמר לאיכא תרתי מוקלה למצוה ומוקלה של שעת הליקחו משום איסור כיבוי אבל מוקלה למצוה גרידא לא אסר ואפילו בשעת המצוה: **והתניא סילכה.** לסוכה כו': **קרמים.** בגדי לבעונים שקורין אוברייט"ש[3]: **אפרסקין.** פירסקי"ש בלעז"[4]: **יינות שמנים.** בכלי זכוכית: **עד מוצאי י"ט אחרון.** והכא מוקלה למצוה איכא מוקלה לאיסור ליכא דאי משום שמיכת אהל כי מטא חולו של מועד לשתרי דומיא דנר שבבה: **והא ממאי דר' שמעון היא.** דמוקמינא לך מייני: **דתני ר' חייא כו' אין נוטלין עליס.** בפסח ועצלת מסוכה העשויה לגל ואפילו נפלו משום מוקלה לאיתקצאי מחמת שמיכת אהל בי"ט: **אלא מן הסמוך לה.** אם סמך מבילות עליס אבל דופנה ליכא איסור מוקלה דדעתיה עילויה מתמנו למשקלינהו למחר דלא סתר בהו אהלא. ומהך דתני ר' חייא בר יוסף הוי מצי לאותבי מתניתא דר' אלא ניחא ליה לאותבי ממתניתא דר' חייא ור' אושעיא דלתמרינן בעלמא (מולין דף קמא.) כל מתניתא דלא מיתניא בי ר' חייא כו': **ור' שמעון מפיר.** אם נפלה לגת ליה מוקלה והכי מוקמינן ליה במסכת ביצה[5]: **ושוין בסוכה אחת נחג.** שהוקלה למצותה למצותה כל שבעה. אלמא כל שעת מצותה נוהג מוקלה שלה ואע"ג דליכא איסור סתירה: **כעין שמן קלמינא.** ולא משום איסור אלא משום מצוה דהואיל דהוקלה למצותו דשבת הוקלה לכל זמן איסור ליקחו ולא יותר דאין מצותו אלא בשעת ליקחו ומשכבה אין בו מצוה אבל בסוכת החג מצותה כל שבעה והקלאתה כל זמן מצותה: **אלא גרוגרות וצימוקין.** גרוגרות תאנים שמעלה לגג ליבשן ומשנשתבר שם מעט אין רואים לאכילה עד שיתייבשו וכן צימוקים דענבים: **היה אוכל בתאנים.** רבותא אשמעי' (א) דהוה אכיל ואזיל מכיון דלקחינהו אסתם דעתיה דעתיה ולקנן: **תכושין.** קוויינ"ץ: **וכן אתה אומר כו'.** ואע"ג דהני מילי לגבי מזיד אבל אבדהם ובמלכות פרסיים היו חברים שבהן מחזרין על בתי ישראל ומכבין את הנרות ותחזרין את הנחלים ומוליכין אותן לבית האור שלהן שהיא ע"ז. ולא היו עובדים לא אש ולא נחלים שלילנו בלילה חוץ מע"ז שלהן שהיא בית נורא. **כדי הוא ר' שמעון בן יוחי לסמוך עליו בשעת הדחק.** הוא ר' שמעון שאמר הנר שכבתה מותר לטלטלה דלית ליה מוקצה, וכל ר' שמעון סתם במשנה ובברייתא הוא ר"ש בן יוחאי, וכל ר' יהודה סתם הוא ר' יהודה בר' אלעאי. ובמסכת מנחות בפרק הקומץ (דף יח) אמרו מפני שר' יהודה בנו שאל ר' אלעאי ור' אליעזר תלמידו של ר' אליעזר שנה לך משנת ר' אליעזר.

הכי נמי מיסתברא דרב כר' יהודה ס"ל. בכמה מקומות אשכחן דרב סבר כר' יהודה דאסר מטה שיחדה למעות ואינה עליה מעות ואילו לר' שמעון[א] שרי[ב] דהא שרי מגולגלת אפי' תקע בה כמה זימני ודכרכי דזוזי (לעיל דף יט:) אלא דבעי לאוכוחי דסבר כר' יהודה במינו דאיתקלאי בין השמשות כו'[ג]: **מקמי חברי בשבתא.** שביום חג שלהם לא היו מניחין נר אלא בבית ע"ז ומאי דקמבעיא ליה בנר חנוכה טפי מבנר שבת משום דלעורך אכילה היו מניחים להם ואע"ג דבשעת הסכנה אמרינן בכמה מדליקין (לעיל דף כא:) דמניחה על שולחנו ודיו הכא אמר אם יאירע שלא הניחה על שולחנו א"נ אומר ר"י דשעת הסכנה דלעיל לאו סכנת חברים קאמר[ד] אלא סכנת גזירה שגזרו שלא להדליק נר חנוכה: **היכא** דדחייה בידים אית ליה.

ואף על גב דנר שכבה שרי ר' שמעון אף על גב דדחייה בידים דהתם שאני כיון שכבר פסק דימוי שלה[ה] אבל הכא לעולם הן דמויין כל זמן שמונחין שם: **אלא שמן שבנר.** לאו דווקא שבנר דההוא אסור משום מכבה כדאמר בפ"ב דביצה (דף כב.) המסתפק ממנו חייב משום מכבה אלא המטפטף מגר[ו] ומשום דמוקלה למצותו לא אסור[ז] אלא כדאמר בסוף פירקין משום דהוי בסיס לדבר האסור תימה לר"י דאמאי נקט שמן שבנר טפי ה"ל למינקט אין מוקלה לר' שמעון אלא גרוגרות וצימוקין דדמו טפי לחיטין שזרען דלא איתקלאי לא מחמת מגולה ולא מחמת איסור וליכא למימר דסבר ר' יוחנן דלר' שמעון אין מוקלה בגרוגרות וצימוקין דהא רבי קאמר בסמוך דאית ליה לרבי שמעון מוקלה בגרוגרות וצימוקין ומסתמא לא פליג: **עד מוצאי י"ט האחרון של חג.** הקשה ר"מ[ט] כיום טוב האחרון דלא אסר אלא מטעם מיגו דאיתקלאי בין השמשות מחמת יום שעבר[י] והא רבי שמעון שרי מותר השמן שבנר אף על גב דהוקלה בין השמשות למצותו משום יום הבא[יא] ונראה לר"י[יב] דבמה שמותרת הבריתא יום טוב אחרון לא פליג דבריתא אלא משום יום שעבר ואם הי' יודע שהוא לילה, הי' אסור לשתותו, כ"ש במוקצה ביה"ש של יום ד' דסוכה, שאינו מוקצה אלא משום יום שעבר ואם הי' יודע בביה"ש שכבר הי' לילה, הי' מותר. תוס' כרא"ש. [יב]. דהך בריתא לא אתיא כולה אליבא דר"ש אלא מה שאוסרת נויי סוכה בכל החג כדמוכח לה מאידך בריתא, אבל. תוס' המ"ש. [יג]. [ד]לר"ש לא מיתסרי אלא כל ד', וביה"ש דשמיני בלבד. מי' הר"ן.

אלא מן הסמוך לה. בפרק המביא כלי יין (ביצה ל: ופס) גרס במשנה אלא מן הסמוך לה ופריך בגמ' והא קסתר אוהלא ומשני מאי מן הסמוך לה סמוך לדפנות והשתא אי גרס בברייתא דהכא אלא מן הסמוך לה הוי בסמוך לדפנות ואי גרס ולא מן הסמוך לה מיירי במה שעל הסכך וטעמא משום דסתר אוהלא דלמאר הסס: **ואם** התנה הכל לפי תנאו. ברש המביא (ג"ז שם) פריך עלה והא קא סתר אוהלא ומוקי לה בסוכה עפולה וכרעועה דמתמול דעביה עלה: **אלא** בגרוגרות וצימוקין. בירושלמי מפ' שמסריחים בין השמשות כו'[ג]: **מקמי חברי בשבתא.** שביום חג שלהם לא היו מניחין נר אלא בבית ע"ז ומאי דקמבעיא ליה בנר חנוכה טפי מבנר שבת משום דלעורך אכילה היו מניחים להם ואע"ג דבשעת הסכנה אמרינן בכמה מדליקין (לעיל דף כא:) דמניחה על שולחנו ודיו הכא אמר אם יאירע שלא הניחה על שולחנו א"נ אומר ר"י דשעת הסכנה דלעיל לאו סכנת חברים קאמר[ד] אלא סכנת גזירה שגזרו שלא להדליק נר חנוכה: **היכא** דדחייה בידים אית ליה.

ואף על גב דנר שכבה שרי ר' שמעון אף על גב דדחייה בידים דהתם שאני כיון שכבר פסק דימוי שלה[ה] אבל הכא לעולם הן דמויין כל זמן שמונחין שם: **אלא שמן שבנר.** לאו דווקא שבנר דההוא אסור משום מכבה כדאמר בפ"ב דביצה (דף כב.) המסתפק ממנו חייב משום מכבה אלא המטפטף מגר[ו] ומשום דמוקלה למצותו לא אסור[ז] אלא כדאמר בסוף פירקין משום דהוי בסיס לדבר האסור תימה לר"י דאמאי נקט שמן שבנר טפי ה"ל למינקט אין מוקלה לר' שמעון אלא גרוגרות וצימוקין דדמו טפי לחיטין שזרען דלא איתקלאי לא מחמת מגולה ולא מחמת איסור וליכא למימר דסבר ר' יוחנן דלר' שמעון אין מוקלה בגרוגרות וצימוקין דהא רבי קאמר בסמוך דאית ליה לרבי שמעון מוקלה בגרוגרות וצימוקין ומסתמא לא פליג: **עד מוצאי י"ט האחרון** של חג. הקשה ר"מ[ט] כיום טוב האחרון דלא אסר אלא מטעם מיגו דאיתקלאי בין השמשות מחמת יום שעבר[י] והא רבי שמעון שרי מותר השמן שבנר אף על גב דהוקלה בין השמשות למצותו משום יום הבא[יא] ונראה לר"י[יב] דבמה שמותרת הבריתא יום טוב אחרון לא פליג דבריתא אלא משום יום שעבר ואם הי' יודע שהוא לילה, הי' אסור לשתותו, כ"ש במוקצה ביה"ש של יום ד' דסוכה, שאינו מוקצה אלא משום יום שעבר ואם הי' יודע בביה"ש שכבר הי' לילה, הי' מותר. תוס' כרא"ש. [יב]. דהך בריתא לא אתיא כולה אליבא דר"ש אלא מה שאוסרת נויי סוכה בכל החג כדמוכח לה מאידך בריתא, אבל. תוס' המ"ש. [יג]. [ד]לר"ש לא מיתסרי אלא כל ד', וביה"ש דשמיני בלבד. מי' הר"ן.

הכי נמי מיסתברא דרב כר' יהודה סבירא ליה דאמר רב [א]מניחין נר על גבי דקל בשבת ואין מניחין נר ע"ג דקל בי"ט אי אמרת בשלמא דרב כרבי יהודה סבירא ליה היינו דשוי בין שבת לי"ט אלא אי אמרת כרבי שמעון סבירא ליה מה לי שבת ומה לי י"ט ורב כרבי יהודה ס"ל והא בעו מינה דרב מהו לטלטולי שרגא דחנוכתא מקמי חברי בשבתא ואמר להו שפיר דמי שעת הדחק שאני דהא א"ל רב כהנא ורב אשי לרב הכי הלכתא אמר להו [ב]כדי הוא ר' שמעון לסמוך עליו בשעת הדחק בעא מינה ריש לקיש מר' יוחנן חטים שזרען בקרקע וביצים שתחת תרנגולת מהו כי לית ליה לר' שמעון מוקצה היכא דלא דחייה בידים היכא דדחייה בידים אית ליה מוקצה או דילמא [ג]לא שנא א"ל אין מוקצה לרבי שמעון אלא שמן שבנר בשעה שהוא דולק הואיל והוקצה למצותו [ד]הוקצה לאיסורו ולית ליה הוקצה למצותו [ה]והתניא סיככה כהלכתה ועיטרה בקרמים ובסדינין המצויירין ותלה בה אגוזין אפרסקין שקדים ורמונין ואפרכלי של ענבים ועטרות של שבולין יינות שמנים וסלתות אסור להסתפק מהן עד מוצאי י"ט האחרון ואם התנה עליהן הכל לפי תנאו וממאי דר' שמעון היא דתני [ו]ר' חייא בר יוסף קמיה דר' יוחנן אין נוטלין עצים מן הסוכה בי"ט אלא מן הסמוך לה ור' שמעון מתיר ושוין בסוכת החג בחג שהיא אסורה ואם התנה עליה הכל לפי תנאו כעין שמן שבנר קאמרינן הואיל והוקצה למצותו הוקצה לאיסורו איתמר נמי א"ר חייא בר אבא א"ר יוחנן אין מוקצה לרבי שמעון אלא כעין שמן שבנר בשעה שהוא דולק הואיל והוקצה למצותו הוקצה לאיסורו אמר רב יהודה אמר שמואל אין מוקצה לר' שמעון אלא גרוגרות וצימוקים בלבד ומידי אחרינא לא והתניא [ז]היה אוכל בתאנים והותיר והעלן לגג לעשות מהן גרוגרות בענבים והותיר והעלן לגג לעשות מהן צימוקין לא יאכל עד שיזמין וכן אתה אומר באפרסקין וחבושין ובשאר כל מיני פירות מני אילימא רבי יהודה ומה היכא דלא דחייה בידים אית ליה מוקצה היכא דדחייה בידים לא כל שכן אלא לאו ר' שמעון היא לעולם רבי יהודה ואוכל אצטריכא ליה סד"א כיון דקאכיל ואזיל לא ליבעי הזמנה קמ"ל כיון דהעלן לגג אסוחי אסחי לדעתיה מיניהו [ח]בעא מיניה רבי שמעון בר רבי מרבי פצעילי

בינתייס כיון שמתקלקלין כל כך אין דעתו לקחתם עד שיתקנו היטב: **וכן אתה אומר באפרסקין.** אף על פי שאין מתקלקלין כל כך מקלה אותם מדעתו: **היכא דלא דחייה בידים אית ליה מוקצה.** כגון הא דתנן בפרק המפנין (נקמן קכו:) ולא את הסאורר ותנן נמי בפרק בתרא (דף קנו:) רבי יהודה אומר אם לא היתה נגלה מע"ש אסורה כו':

ואוכל איצטריכא ליה. מדנקט אוכל במוקלה דלמייה בידים נראה לאזיל ואכיל שרי ליה לר"י במוקלה דלא דחייה בידים כגון גבי אוכר: **לדברין** שמעון לא שרי ליה בטלטולו הנר בין שבת לי"ט. איני דרב כר' יהודה עביד ליה, הא רב התיר לטלטל נר מפני חבארי בשבת. ושינון הא אמר רב בהא כראי הוא ר"ש לסמוך עליו בשעת הדחק, מכלל דרב סבר לית הלכתא כר' שמעון. **והא** דא"ר יוחנן אין מוקצה לר"ש אלא מידי דאיתקצאי לאיסורא, כגון שמן שבנר בשעה שדולק, או כגון עיטורי סוכה וכיוצא בהן הואיל והוקצו למצוותה, פשוטה היא.

נב א מתי' פ"ס מהלכות שבת הלכה ח' וס"ד מהלכות י"ט הלכה ה' סמג לאוין קפ טור שו"ע סי' תר"ס סימן רצז סעיף ד' וסימן תקי"ד סעיף ו:

נג ב מתי' פכ"ו מהלכות שבת הלכה יד סמג לאוין קפ טוש"ע סי' תר"ס סימן שי סעיף ב:

מוסף תוספות

א. אפי' הניח עליה מעות. רשב"ם. **ב.** דומיא דנר שלא הדליקו עליה באותה שבת. רשב"ם. **ג.** והא לא מצי למדיק ממילתיה דרב גופיה. ועי"ל דמדה"ש במטה משום דהוי כמו סיכי זיירי ומזורר. תוס' המ"ש וכשב"ש ומיטב"ש. **ד.** דעל השלחן נמי יקחו אותו, כדאמר בגיטין ע"בה בב"ח חלש, אתא חברא שקל שרגא מקמייהו". תוס' לעיל כא: ד"ה ובשעת (ועי' ממלא הרועים שם). **ה.** דכיון שכבר נתבטל דיחודו. מי' הר"ן. **ו.** שהקצהו לאיסורו ולמצותו [לכל זמן שהנר דולקת. רעב"ן], ולא היה דעתו עליו כלל עד שיכבה. רמב"ן. **ז.** שאין ביטול מצוה במה שמטלטלה. תוס' לעיל מג: ד"ה ואלן. **ח.** תרוייהו בוא"ו, דס"ד השתא דבעינ' תרתי, [שהוקצו מחמת איסור ושהוקצה למצוה בנר שבת, ולהכי פרכ' דהא אפי' משום מוקצה למצוה בלבד אוסר ר"ש, כדתניא סככה בהלכתה וכו'. ריטב"ץ], ובמסקנא גרסי' דהואיל והוקצה למצותו הוקצה לאיסורו' בלא (וא)"ו, דלא בעינ' אלא חד. תוס' המ"ש. כלומר שעיקר איסורו משום מוקצה למצוה והוקצה למצוה כל זמן האיסור שהוא זמן הדליקה הא משכבתה אין בו משום מצוה, אבל מוקצה למצוה אינו צריך לאיסור, שהרי עצי סוכה אסורין כ"ז מצותן אע"פ שאין שם איסור וכו'. מאירי. **ט.** כיון דהך בריתא מוקמי' לה כר"ש, נהי דאסור להסתפק מהם כל ד' ימי החג. תוס' המ"ש. **י.** מיהא לשרי וכו' [ד]ר"ש לית לי' מינו. תוס' המ"ש. **יא.** שאם הי' יודע שהוא לילה, הי' אסור לשתותו, כ"ש במוקצה ביה"ש של יום ד' דסוכה, שאינו מוקצה אלא משום יום שעבר ואם הי' יודע בביה"ש שכבר הי' לילה, הי' מותר. תוס' המ"ש. **יב.** דהך בריתא לא אתיא כולה אליבא דר"ש אלא מה שאוסרת נויי סוכה בכל החג כדמוכח לה מאידך בריתא, אבל. תוס' המ"ש. **יג.** [ד]לר"ש לא מיתסרי אלא כל ד', וביה"ש דשמיני בלבד. מי' הר"ן.

רבינו חננאל

דהא רב הוא דאמר מניחין נר ע"ג דקל בשבת [ואין מניחין נר ע"ג דקל ביום טוב], מכלל דרב סבר ליה דאמר הנר שהדליקו בו בשבת אין מטלטלין אותו, אבל בי"ט שמטלטלין אותו ונמצא משתמש במחובר לקרקע אסור. (ואין מניחין נר ע"ג דקל בי"ט) ואוקימנא אליבא דר' יהודה דשני ליה בין שבת לי"ט, אבל ר'

לדבריו דר' שמעון קאמר ליה וליה לא סבירא ליה. משמע דמסקפא ליה מי ר' סבר לה כר' שמעון ותימה אמאי לא מוכח מההיא דלקמן דסבר כר"ש דאמר פעם אחת הלך ר' יו' והוהיה במנורה כר"ש בגר[א] וכן מברייתא דמייתי בתין דתין[ז] בכור תם שנפל לבור ר' יהודה הנשיא אומר ירד מי שבקי במומין וילאה אם יש בו מום יעלה וישמוט כו'[ב] ומיהו במאי דמתיר לראות במומין לא אמי כר"ש אלא במאי דליית ליה מוקלה ומיהו רש"י לא גריס בכור תם אלא בכור שנפל לבור[ג] והשתא מני אמי כר' יהודה וילאה אם היה בו מום זה מעי"ע[ד]: **הבא במאי עסקינן דאית ביה אפרוח מת.** פירש הר"ר יוסף דלא נקט אפרוח מי[ד] משום דמי חזי לשתא בו מיגוס כשבוכה ואין נראה דהא בהיא דכופין את הסל לפני האפרוחין (לעיל דף מג.) משמע דאסור לטלטל ועוד אי מחיים שרי אמאי קאמר בשמון דמודה ר"ש בבעלי חיים שמתו אסורין אלא ואי בעלי חיים [ג]מוקין הם כגרוגרות ולימוקין ומקלה אותם גם מכלבים ולא דמי לבשר הפל שמותר לר"ש מדפריך בפרק מפנין (לקמן קכח.) על רב הונא דשרי והא תנינא דרב הוה ורב כר' יהודה סבירא ליה אבל לר' שמעון משמע דשרי משום דאינו מקלהו מכלבים כמו בעלי חיים:

דאית ביה ביצה. דאסור משום גולד ל"ע דר' יוחנן גופיה[ו] [ו]מפרש טעמא דביצה משום משקין שזבו[ז] ואפשר דמשום הכי לא הוה אסר ר"ש לטלטלה אלא לאכילה: **דאית** ביה ביצת אפרוח. נראה לר"י דאסור לר' שמעון משום דכיון דאית ביה אפרוח הוי [ד]כמו גרוגרות ולימוקין וקא מיבעיא ליה לסבא קישיש אי שרי לטלטולי על ידי שינער משם הביצה אי חשיב כמו מגיח או כשכח והשיב לו רבי יוחנן כלום עשוי אלא לתרנגולין[ח] ואין זה כשכח אלא כמגיח[ט] ואסור[י]:

אמר ליה מנרתא שאני. וא"ת אמאי לא אמר[יא] מהא דא"ר יוחנן בפ' לולב וערבה (סוכה מו:) דסוכה אפי' בשמיני אסורה אלמא אית ליה מיגו דאיתקלאי כו' כר' יהודה[יב] ותירץ ר"י[יג] דגר אינו מוקלה למאותו מטלטול שאין ביטול מצוה בטלטול ולא דמי לסוכה דאיתקלאי ביה"ש מחמת מצוה ולהכי אינו יכול להוציא מסוכה אגר[יד]: (לעיל) **לאו** משום דר' אסי תלמידו דר' יוחנן בו'. וא"ת דילמא ר' אסי כרב דביה פביצה אינו כדאמר לעיל גבי שרגא דחנוכה אמרו ליה רב כהנא ורב אסי לרב הילכתא הכי ונראה דרב אסי לעיל לאו הייו ר' אסי דהכא דהוא[טו] לעיל[טז] תכיבו של רב כהנא והכא ר' אסי תכיבו של ר' אמי[יז][יח]: **אין לנו אלא בנר כר' שמעון.** פי' במוקלה מחמת מיאוס דהייו נר יש לא הליקו בה בתורה שבת ולעיל דפסיק כרבי יהודה הייו בהליקו בה בתורה שבת דהוי מוקלה מחמת איסור היא[כ] כדפר"ת (לעיל יט: ד"ה הני) התם[כא] לא תמייה בידים אבל הכא[כא] דתמייה בידים סבר כר' יהודה ולפי זה לא קיימי ר' יוחנן וריב"ל דפסקינו[יט] כר' שמעון אחדא ברייתא דר' יוחנן[כב] קאי אברייתא דכל הנרות של מתכת מטלטלין כו' אבל במאי דקאמר ר' יהודה אברייתא לעיל מטלטלין נר חדש אבל לא יש לא סבר רבי יוחנן כוותיה[כג] וריב"ל[כד] אברייתא דמטלטלין נר חדש קאי דבהיא ברייתא שרי רבי

פצעילי אמרם. א)תמרים הנלקטים קודם ביטולן וכונסין אותם בסלים שעושין מלולבין והן מתבטלות מאליהן מהו לאכול מהן קודם ביטולן מי מודה בהן דמוקלות הן כגרוגרות ולימוקין או לא: **אלא גרוגרות ולימוקין.** דאיכא תרתי דדמיהנו בידים ולא חזו: **ור' ליי ליה מוקלה.** דקסב"ד מדבעי מיניה אליבא דרבי שמעון אלמא הוה שמיע ליה מתבוה דברבי שמעון סבירא ליה: **משקין.** דרך להשקות בהמה לפני שחיטה שתהא נוחה להפשיט: **המדבריות.** הברייתות[ב]: **ברבעה.** במרבשון: **ואלו מדבריות כל שרועות באפר.** והני מיהא אסירי. אלמא אית ליה מוקלה: **לינעים אימא הני.** מדבריות נמי כגרוגרות דמי דדמיהנו בידים ויש טורח ליקן ולהביאם: **ולינעים אימא.** ההיא דפצעילי תמרה לדבריו דרבי שמעון קאמר ולר' לא ס"ל: **ה"ג אמר רבה בר בר חנה ת"ר יוחנן אמרו הלכה כר' שמעון: אמרו.** בני היאיבה: **סרוייא קרוייא.** על שם מקומו: **לוס עשוי.** לשוס משמש: **אלא לתרנגולין.** הלכך ה"ל מלאכתו לאיסור ואסור. אלמא אית ליה מוקלה: **דאיים ביה אפרוח מת.** דלא חזי למיכל ולכלבים נמי לא חזי. ואף על גב דת"ר שמעון מתמכין את הנבלה לפני הכלבים הני מילי במסוכנת אבל בריאה לא דלא הוה לעתיה מאתמול לכלבים והאי אפרוח שמת בשבת נמי לא הוה דעתיה מאתמול לכלבים: **הניחא למר כו' דאמר מודה היה ר"ש.** דאע"ג דאמרי[ג] מתמכין הנבלה לפני הכלבים ה"מ במסוכנת דדעתיה עליה מאתמול לכלבים אבל מודה הוא בבעלי חיים כלומר בבריאים שמתו שאסורין אפיר קתרלת דלרבי שמעון גופיה לא חזי לכלבים: **מאי איכא למימר.** הא חזי לכלבים: **דאיים בה ביצה.** שנולדה היום ומודה ר' שמעון בגולד: **והא אמר רב נחמן כו'.** בשמעתא קמייתא דביצה: **דאיים בה ביצת אפרוח.** וכלב לא אכיל לה משום ב)קליפה: **ואיה לא סבירא ליה.** לר' יוחנן לא סבירא דתיהוי הלכה כר' שמעון והייו דרב יצחק: **ואם לא אסבירא.** ומקמי דשמעת ליה לדרב יצחק לא הוה ידעת דר' יוחנן כר' יהודה: **בשבי ידיס אסור לטלטלה.** כדמפרש טעמא לקמיה דלאו לטלטולי עבידא לאדם קובע לה מקום: **ור' יוחנן אמר אנו אין לנו.** שום היתר בהלכות טלטול גרות: **אלא בנר.** יש לרבי שמעון דמתיר אבל מנורה כו'. הלכך אי לאו מדרב יצחק לא הוה ידעת ליה אבל השתא ידעת דכר' יהודה סבירא ליה בטולהו בר ממוקלה מחמת מיאוס דגר יש:

מותר

ור' יוחנן אמר אנו אין לנו אלא בנר כרבי שמעון אבל מנורה בין ניטלה בידו אחת בין ניטלה בשתי ידיו אסור לטלטלה ומעמא מאי רבה ורב יוסף דאמרי תרווייהו הואיל ואדם קובע לה מקום אמר ליה אביי לרב יוסף והרי בילת חתנים דאדם קובע לו מקום ואמר שמואל משום רבי חייא [יט]בילת חתנים

מותר

עין משפט נר מצוה

נד א מיי' פכ"ו מהל' שבת הלכה יד סמג לאוין סה טוש"ע או"ח סימן שי סעיף כ:

נה ב ג מיי' פ"ש מהל' יו"ט הלכה כ סמג לאוין עה טור שו"ע או"ח סימן תלו סעיף ג וסימן תלח סעיף ג:

מוסף רש"י

פצעילי תמרה. תמרים שאין מתבטלות כאילן לעולם ונולדין אותן מהאילן ועושין ממנים, וכונסין אותן לאוכל ומתבטלות (ביצה ח:). **מהרו.** לאכול מהן ביו"ט (שם). **אלא גרוגרות וצימוקין.** שהן מתמילה לאוין לאכילה והוא דהה אותן ביתים להעלותן לייבשן ושוב אין לאוין עד שייבשו, אבל אלו לא דהה אותן בידים ואיכא בהיכא מנייהו הכי (שם ח:). **אין משקין ושוחטין.** אורלתא דמילתא נקט, משום סיכת דמשכח שתהא נוחה להפשיט (לקמן קנז:). **את המדבריות.** משום מוקלה (ביצה ח:). **ונכנסות.** לשוס, **ברביעה.** במרבשון (שם). **כילת חתנים.** לא אכל אוש, מפני שאין לה גג למעלה רוחב עומד מפני שהיא נעוצה בשיפוע והיא יציעה שפוסקין בביצ לעמוד לשון (שרובין קב.).

מוסף תוספות

א. רע"ב בגר להיתירא הוהה, כר"ש. רמב"ן. ב. לית לי' מוקצה, דקאמר אם יש בו מום קבוע, ואפי' אינו ביו"ט. תוס' ריפה יעלה וישחוט. תוס' ריפה פו. ד"ס אין לדין. ג. וכו' אם יש בו מום קבוע, שיהוי בו מום מעריי"ש ישחוט, ואם לאו אלא נפל בו מום היום, לא ישחוט אפי' אם העלהו משום דהוי מוקצה. תוס' ריפה פו. ד"ס אין לדין. ד. [ד]בר טלטול הוא. ריטב"ש. ה. ויהא יכול לטלטלו. ריטב"ש. ו. לא אסר ביצה מטעם דנולד אלא. תוס' הרא"ש. ז. ולפי ההוא פירוקא משמע דאית לי' לר' יוחנן דאפי' מאן דלית לי' מוקצה אית לי' נולד. מי' הכ"ן. ח. הלכך, כיון דתרנגולין לא נולד. מי' מונחין שם לדעת. מי' הכ"ן. ט. עליו אפרוח מת לדעת חשבינן לי', ונעשה בסיס לדבר האסור. מי' הכ"ן. י. לטלטלה אפי' ע"י ניעור. תוס' הרא"ש. יא. אביי דר' יוחנן אית לי' מיגו דאתקצי ואסר מנרתא. תוס' הרא"ש. יב. דלר' שמעון שרי. תוס' הרא"ש. יג. דמהתם לא מצי לאוכחי לאסור טלטול נר משום דהוקצה לביה"ש, דביה"ש יופיה אינו מוקצה מטלטול. תוס' הרא"ש. יד. [ד]אע"ג דבסוכה ס"ל כר' יהודה, אפשר דבנר ס"ל כר"ש. תוס' הרא"ש. טו. רב אסי. ריטב"ש. טז. תלמידו של רב הייה. תוס' הרא"ש. יז. וקים לן דדבי אסי תלמידיה דר' יוחנן הוה. ריטב"ש. יח. ר' יוחנן. תוס' הרא"ש. יט. המתנבלת בשבת. תוס' לעיל יט: ד"ה הני. כ. דאף לכלבים אינו ראוי מחיים. תוס' לעיל יט: ד"ה הני. כא. [כ]נר שהדליקו בו באותו שבת. תוס' הרא"ש. כב. דפסיק כר' יהודה. תוס' הרא"ש. כג. [כ]ההיא וכו' לא דבר ר' יהודה במוקצה מחמת איסור, דאף דלא הדליקו בו באותה שבת אסר בשל חרס מחמת מיאוס. תוס' הרא"ש. כד. דפסיק כר"ש. תוס' הרא"ש.

מוסף רש"י

ה) ביצה מ., [ב]בר. שם. [לקמן קנז.], ג) [ביצה שם], ד) [ל"ל דהכא], ה) ביצה מ:, ו) שם כ., ז) עיהיכין קב. [לקמן קנח:], ח) [עי' הגר"א בשם ר"ש מדסוף], ט) [לקמן קנז:], י) [דף מו.], כ) [וע"ע תוספות ביצה כ:. ד"ה ת"ר], ל) [ביצה נ.], מ) [וע' תוספות מולין יט. ד"ה אמר רב הונא], נ) [דף קנז:], ס) התי' המתחיל ומ"ז וכו' הגרשם בס"ד נמצא בדף מו ע"א כי שם מקומו, ע) [בדפו"ר איתא: דפסקן].

תוס' ישנים

א) אין נראה לר"י פירוש זה דל"ל לגרוגרות וצימוקין דלא דמיה בידים וע"ל בפירוש הערוך שפירש פצעילי תמרה לשון מפצע מתפצעין תמרים כדי להתבשל ולהתיבש וכשעת הפיטה מתקלקלת מלאיתה ואחר זמן משתמרות ודמי לגרוגרות וצימוקין אך שגרוגרות וצימוקין מתקלקלות יותר מהם:

ב) קשה דאפשר לאסור הקליפה ואפלגה הכלב:

ג) והא דלא בעי בתמרות אי אם מותר לטעון הקיצה משום דאפשר לאסרו ה:

ד) פ"ש הוי מוקלה מחמת מסורת סיס:

רבינו חננאל

וכן הא דאמר ליה [ר'] לר' שמעון ברי אין מוקצה לר' שמעון אלא גרוגרות וצמוקין בלבד, פשוטה היא. **אמר רבה בר בר חנה** א"ר יוחנן אמרו הלכה כר"ש. אינו הא בעא מיניה ההוא סבא קרוייה קינה של תרנגולין מהו לטלטלה בשבת, ואמר ליה אסור כלום עשוי אלא לתרנגולים, מכלל דר' יוחנן כר' יהודה סבירא ליה דאית ליה מוקצה. ושנינן בדאית ליה בהאי קינה אפרוח מת ומשום הכי אסורה לטלטלה. הניחא למ"ד בעלי חיים שמתו בשבת דברי הכל אסור לטלטלן בשבת הא אפילו לר' שמעון, אלא למ"ד ר"ש מתיר בבעלי חיים שמתו שמותר לטלטלן אע"ג דאית בהאי קינה אפרוח שמת בשבת ר"ש מתיר, אמאי קא אסר ר' יוחנן והא איהו הלכתא כר' שמעון סבירא ליה. ואסיקנא בדאית בהאי קינה ביצה שיש בה אפרוח דלדברי הכל אסור. ואעפ"כ לא נתברר כי ר' יוחנן כר' שמעון סבירא ליה, דכי אתא רב יצחק בר' יוסף א"ר יוחנן הלכתא כר' יהודה, וריב"ל אמר הלכה כר"ש. אמר רב יוסף היינו דאמר רבה בר בר חנה א"ר יוחנן אמרו הלכה כר"ש ולית לא סבירא ליה. ודייק נמי אביי מדר' אסי נפלה מנרתא על גלימיה בבי ר' אבא ולא טילטלה, ואמר (משמיה) [משום] דר' אסי תלמיד דר' יוחנן הוא ור' יוחנן במוקצה סבר לה כר' יהודה. ודחינן להא דאביי, דאמרינן לא אפילו תימא ר' יוחנן כר' שמעון, מנרתא שני, דא"ר יוחנן אנו אין לנו כר"ש אלא בנר, אבל מנורה בין ניטלת בידו אחת בין ניטלת בב' ידים אסור לטלטלה. ושמעמא מאי,

תלמוד בבלי מהדורת נהרדעא החדש, באדיבות הוצאת ח. וגשל, © כל הזכויות שמורות

מוסר לנטוסה. דסתם כילת חתנים אין לה גג טפח שנקליטין יוצאין לשני לאשה המנה באמצעה אחד לכאן ואחד לכאן ונותן לנוסה מזה לזה ומצניע האחד עליה והוא שופע לכאן ולכאן וכיון שאינו רחב טפח אינו אהל ואין בו לא בנין ולא סתירה: **כשל חוליות.** במנורה מותר לנטותה ומותר לפרקה בשבת אלא אמר אביי בשל חוליות אי הכי מ"ט דר"ש בן לקיש דשרי מאי חוליות בעין חוליות דאית בה חידקי הלכך [א]חוליות בין גדולה בין קטנה אסורה לטלטלה גדולה נמי דאית בה חידקי גזירה אטו גדולה דחוליות כי פליגי בקטנה דאית בה חידקי [ב]מר סבר גזרינן ומר סבר לא גזרינן ומי א"ר יוחנן הכי והאמר ר' יוחנן [ג]הלכה כסתם משנה ותנן [ד]מוכני שלה בזמן שהיא נשמטת אין חיבור לה ואין נמדדת עמה ואין מצלת עמה באהל המת ואין גוררין אותה בשבת בזמן שיש עליה מעות הא אין עליה מעות שריא ואע"ג דהוו עליה ביה"ש א"ר זירא תהא משנתינו שלא היו עליה מעות כל ביה"ש שלא לשבור דבריו של ר' יוחנן א"ר יהושע בן לוי פעם אחת הלך רבי לדיוספרא והורה במנורה כר' שמעון בנר איבעיא להו הורה במנורה כר' שמעון בנר להיתרא או דילמא הורה במנורה לאיסורא וכר' שמעון בנר להיתרא תיקן רב מלכיא איקלע לבי רבי שמלאי וטילטל שרגא ואיקפד ר' שמלאי ר' יוסי גלילאה איקלע לאתריה דר' יוסי ברבי חנינא טילטל שרגא ואיקפד ר' יוסי בר' חנינא [ה]ר' אבהו כי איקלע לאתריה דר' יהושע בן לוי הוה מטלטל שרגא כי איקלע לאתריה דר' יוחנן [ו]לא הוה מטלטל שרגא מה נפשך אי כרבי יהודה סבירא ליה ליעבד כרבי יהודה אי כר' שמעון סבירא ליה ליעבד כר' שמעון לעולם כר' שמעון ס"ל ומשום כבודו דר' יוחנן הוא דלא הוה עביד [ז]א"ר יהודה שרגא דמשחא שרי לטלטולה דנפטא אסור לטלטולה רבה ורב יוסף דאמרי תרוייהו דנפטא נמי שרי לטלטולה [ח](דהואיל וחזי לכסות ביה מנא) רב אויא איקלע לבי רבא הוה מאיסן בי כרעיה בטינא אתיבי אפוריא קמיה דרבא איקפד רבא בעא לצעוריה א"ל מ"ט רבה ורב יוסף דאמרי תרוייהו שרגא דנפטא נמי שרי לטלטוליה א"ל הואיל וחזיא לכסויי בה מנא אלא מעתה כל צרורות שבחצר מטלטלין הואיל וחזיא לכסויי בהו מנא א"ל הא איכא תורת כלי עליה הני ליכא תורת כלי עליה מי לא תניא

השירים

רבי שמעון נר שהדליקו בתותה שבת והא דלא פסיק רבי יוחנן כרבי מאיר דהא סבר לגמרי כוותיה דשרי מוקלה מחמת מיאוס ואסר מוקלה מחמת איסור נקט רבי יהודה משום הוחכר גבי מוקלה ועוד דלא מצינו דאית ליה לרבי מאיר מוקלה מחמת איסור גרידא אלא נר יחן דאיכא תרתי מחמת מיאוס ומחמת איסור אך לפי זה קשה לרשב"א דמשמע דנקט במנורה אין לנו כרבי שמעון אבל רבי שמעון מיהא שרי במנורה ולמאי דמפרש טעמא דמנורה משום דאדם קובע לו מקום היכי שרי רבי שמעון הא אמרי' ברים כל הכלים (לקמן דף קכג.) הכל מודים בסיכי וזירי ומזורי כיון דקפיד עלייהו מיחד להו מקום ונראה לפרש[א] דרבי יוחנן פסק כרבי יהודה במוקלה מחמת מיאוס וכ"ש במוקלה מחמת איסור א)כדמוכח בפרק במה (דף קנ.) דקאמר בכולי שבת הלכה כרבי שמעון בר ממוקלה מחמת מיאוס וחד אמר במוקלה מחמת מיאוס נמי הלכה כרבי שמעון בר ממוקלה מחמת איסור דאיכא בהו דקאמר אינו אם הדליקו בה באותה שבת. תוס' לעיל יט: ד"ה כרבי. ב. במבשל דראוי לבוס. תוס' לעיל יט: ד"ה הני. ג. משמע דאית ליי' לר"מ מוקצה מחמת איסור. תוס' לעיל יט: ד"ה הני. ד. גבי מטלטלים נר חדש אבל לא ישן, ר"מ אומר כל הנרות מטלטלים חוץ מן הנר שהדליקו בו באותו שבת. תוס' לעיל יט: ד"ה הני. ה. ממוקצה מחמת מיאוס. תוס' לעיל יט: ד"ה הני. ו. מודה. תוס' הרא"ש. ז. וניחא להך פירושא דר"ש אסר במנורה. תוס' הרא"ש. ח. כמו בסיכי דיאיירי ומזורי. תוס' הרא"ש. ט. וכ"ש דשרי לטלטל. רשב"ם. [והכא] כ"ע לא פליגי דאסור. תוס' ביצה כב. ד"ה וכ"ש. י. ברפוי. רשב"ם. יא. [דהכא] מיירי שכולה של חליות ומפרקין אותה אברים אברים אבל. תוס' ביצה כב. ד"ה וכ"ש. יב. [ש]אינה בעלת אברים. תוס' ביצה כב. ד"ה וכ"ש. יג. וכיון דאינן מפורקין לגמרי ליכא משום בנין. חי' הר"ן לקמן מז. ד"ה ולענין. יד. פשיטא לן [וכר'] להתירא. מי' הר"ן. טו. כגון שלא הדליקו בה באותה שבת, התיר לטלטלה. תוס' מולין נו: ד"ה מיגעיא. טז. דמתיר [הכא]. תוס' מולין נו: ד"ה מיגעיא. יז. שהדליקו בו באותה שבת. תוס' מולין נו: ד"ה מיגעיא. יח. להתירא. מי' הר"ן. משום דהחייה בידים. תוס' מולין נו: ד"ה מיגעיא. יט. היתר של. תוס' מולין נו: ד"ה מיגעיא. כ. דכי היכי דרבי ליה טרפות בזופך, כך ליה להו טרפות בטרפחת. תוס' מולין נו: ד"ה מיגעיא. [ד]תרוייהו נקוביי נינהו, הלכך איכא למימר דכיון דכולהו נקוביי נינהו נקט כר' בזופך לדמיון בעלמא אע"ג דאינהו שרו בטרפחת ואסרי בזופך. מי' הר"ן. כא. שהדליקו בה באותה שבת. תוס' מולין נו: ד"ה מיגעיא. כב. שלא הדליקו בה באותה שבת, לא שייך לאסור מטעם מוקצה אלא. תוס' מולין נו: ד"ה מיגעיא. כג. כדאמר [הכא] דאית ליי' חידקי וגזרינן אטו דחוליות. תוס' מולין נו: ד"ה מיגעיא. כד. ליכא למתלי חד בחבריה. מי' הר"ן. אי לאו דס"ל

נו א ב מיי' פכ"ו מהל' שבת הלכה יא טוש"ע סי' שכ"ח סי' רעט סעיף ז:

תוס' ישנים

א) ולפי זה תמוה מוקלה מחמת מיאוס ממוקלה מחמת איסור לר' יוחנן דלא המייב בידים כמו גנילה דפסק כר"ש ורב סבר דיפסק דקאמר בפ"ק דמולין (דף טו.) ע"כ לא שרי ר"מ ב' כי' אבל שתמו דאין לאוי לנמס לא ג ור"מ לית ליה בפרקין [לעיל מד.] מוקצה מחמת מיאוס ד' לרבי אמר בפרק במה דרב סבר כר"ש מדלכרי דזוזי אסור דסוי מוקלה מחמת מיאוס בדפי' ר"מ בפ"ק מוסק מכ"ש דלדידיה מחמת איסור תמיר טפי ה:

מוסף תוספות

א. דר' יוחנן ור' יהושע איירו במוקצה מחמת מיאוס. תוס' הרא"ש. ב. במבשל דראוי לבוס. תוס' לעיל יט: ד"ה הני. ג. משמע דאית ליי' לר"מ מוקצה מחמת איסור. תוס' לעיל יט: ד"ה הני. ד. גבי מטלטלים נר חדש אבל לא ישן, ר"מ אומר כל הנרות מטלטלים חוץ מן הנר שהדליקו בו באותו שבת. תוס' לעיל יט: ד"ה הני. ה. ממוקצה מחמת מיאוס. תוס' לעיל יט: ד"ה הני. ו. מודה. תוס' הרא"ש. ז. וניחא להך פירושא דר"ש אסר במנורה. תוס' הרא"ש. ח. כמו בסיכי דיאיירי ומזורי. תוס' הרא"ש. ט. וכ"ש דשרי לטלטל. רשב"ם. [והכא] כ"ע לא פליגי דאסור. תוס' ביצה כב. ד"ה וכ"ש. י. ברפוי. רשב"ם. יא. [דהכא] מיירי שכולה של חליות ומפרקין אותה אברים אברים אבל. תוס' ביצה כב. ד"ה וכ"ש. יב. [ש]אינה בעלת אברים. תוס' ביצה כב. ד"ה וכ"ש. יג. וכיון דאינן מפורקין לגמרי ליכא משום בנין. חי' הר"ן לקמן מז. ד"ה ולענין. יד. פשיטא לן [וכר'] להתירא. מי' הר"ן. טו. כגון שלא הדליקו בה באותה שבת, התיר לטלטלה. תוס' מולין נו: ד"ה מיגעיא. טז. דמתיר [הכא]. תוס' מולין נו: ד"ה מיגעיא. יז. שהדליקו בו באותה שבת. תוס' מולין נו: ד"ה מיגעיא. יח. להתירא. מי' הר"ן. משום דהחייה בידים. תוס' מולין נו: ד"ה מיגעיא. יט. היתר של. תוס' מולין נו: ד"ה מיגעיא. כ. דכי היכי דרבי ליה טרפות בזופך, כך ליה להו טרפות בטרפחת. תוס' מולין נו: ד"ה מיגעיא. [ד]תרוייהו נקוביי נינהו, הלכך איכא למימר דכיון דכולהו נקוביי נינהו נקט כר' בזופך לדמיון בעלמא אע"ג דאינהו שרו בטרפחת ואסרי בזופך. מי' הר"ן. כא. שהדליקו בה באותה שבת. תוס' מולין נו: ד"ה מיגעיא. כב. שלא הדליקו בה באותה שבת, לא שייך לאסור מטעם מוקצה אלא. תוס' מולין נו: ד"ה מיגעיא. כג. כדאמר [הכא] דאית ליי' חידקי וגזרינן אטו דחוליות. תוס' מולין נו: ד"ה מיגעיא. כד. ליכא למתלי חד בחבריה. מי' הר"ן. אי לאו דס"ל

גליון הש"ס

גמ' אמר ר' יהודה שרגא דמשחא. עי' לקמן דף קכג ע"ב תוס' ד"ה דמשמע ד"ה **הנפטא** וכו' ורבה נמי אית ליה. עי' מגמתו דף מג ע"ב תוס' ד"ה כל מילי. ועכירוכין דף נב ע"ב תוס' ד"ה לא מימה:

לעזי רש"י

קרינ"ש. פגומים.

מוסף רש"י

הלכה כסתם משנה. רבי טוש מידר המשנה וכמלאה דברי מקום ושרו בעיניו שנראה קשה לא הזכיר שם קומרו עליהן, כלי שלא יהו שנויה מפי ימיל ונמלון כלילו נשנו מפי המתרגים ועשו כמותן (ביצה ב). **מוכני שלה כו'.** לאה כש"י לעיל מד ב. **וטילטל שרגא.** גר שהדליקו בו בשבת וכבה (יבמות יד).

רבינו חננאל

ואוקמה רחבה במנורה דאית בה חידקי חידקי שהן כעין חוליות שנראה המעמידה או המטלטלה כבנוה, הילכך דחוליות בין גדולה בין קטנה אסורה, לית בה חוליות ואית בה חידקי חידקי, גדולה אסורה דמיחלפא בגדולה של חוליות. כי פליגי במנורה קטנה דאית בה חידקי חידקי, ר' יוחנן סבר גזרינן קטנה דאית בה חידקי אטו גדולה דאית בה חידקי, וריש לקיש סבר לא גזרינן. **אינו דגזר** ר' יוחנן והא איהו דאמר הלכה כסתם משנה, ותנן סתמא בכלים פרק י"ח במוכני של שידה ואין גוררין אותה בשבת בזמן שיש עליה מעות, ודייקינן מינה הא אין עליה מעות שריא, ואע"ג דהוו עליה כל בין השמשות ולא גזרינן כשאין עליה מעות אטו כשיש עליה מעות. וא"ר זירא תהא משנתנו בשלא היו עליה מעות כל בין השמשות (גזרי) שלא לשבור דברי ר' יוחנן, כלומר לא תקשי לך דר' יוחנן אדר' יוחנן. **והא** דהורה ר' (דיא ספרא [בדיוספרא] עלתה בתיקו ועבדינן בה לחומרא ומוקמינן לה הורה ר' במנורה לאיסורא, וכר' שמעון בנר להיתרא. ר' **אבהו** מטלטל שרגא כר"ש, ובאתריה דר' יוחנן לא הוה מטלטל ליה משום כבודו דר' יוחנן. **(רב) [אמר רב יהודה]** שרגא דמשחא שרי לטלטלה. אבל שרגא דנפטא (הוה) אסיר, ורבה ורב יוסף שרו אפילו שרגא דנפטא. ואם תאמר אי הכי כל צרורות שבחצר יטלטלו הואיל וחזו לכסויי בהו מנא דנפטא, שני צרורות הואיל ואינה תורת כלי עליהן

מותר לנטותה ומותר לפרקה בשבת אלא אמר אביי בשל חוליות אי הכי מ"ט דר"ש בן לקיש דשרי מאי חוליות בעין חוליות דאית בה חידקי הלכך [א]חוליות בין גדולה בין קטנה אסורה לטלטלה גדולה נמי דאית בה חידקי גזירה אטו גדולה דחוליות כי פליגי בקטנה דאית בה חידקי [ב]מר סבר גזרינן ומר סבר לא גזרינן ומי א"ר יוחנן הכי והאמר ר' יוחנן [ג]הלכה כסתם משנה ותנן [ד]מוכני שלה בזמן שהיא נשמטת אין חיבור לה ואין נמדדת עמה ואין מצלת עמה באהל המת ואין גוררין אותה בשבת בזמן שיש עליה מעות הא אין עליה מעות שריא ואע"ג דהוו עליה ביה"ש א"ר זירא תהא משנתינו שלא היו עליה מעות כל ביה"ש שלא לשבור דבריו של ר' יוחנן א"ר יהושע בן לוי פעם אחת הלך רבי לדיוספרא והורה במנורה כר' שמעון בנר איבעיא להו הורה במנורה כר' שמעון בנר להיתרא או דילמא הורה במנורה לאיסורא וכר' שמעון בנר להיתרא תיקן רב מלכיא איקלע לבי רבי שמלאי וטילטל שרגא ואיקפד ר' שמלאי ר' יוסי גלילאה איקלע לאתריה דר' יוסי ברבי חנינא טילטל שרגא ואיקפד ר' יוסי בר' חנינא [ה]ר' אבהו כי איקלע לאתריה דר' יהושע בן לוי הוה מטלטל שרגא כי איקלע לאתריה דר' יוחנן [ו]לא הוה מטלטל שרגא מה נפשך אי כרבי יהודה סבירא ליה ליעבד כרבי יהודה אי כר' שמעון סבירא ליה ליעבד כר' שמעון לעולם כר' שמעון ס"ל ומשום כבודו דר' יוחנן הוא דלא הוה עביד [ז]א"ר יהודה שרגא דמשחא שרי לטלטולה דנפטא אסור לטלטולה רבה ורב יוסף דאמרי תרוייהו דנפטא נמי שרי לטלטולה [ח](דהואיל וחזי לכסות ביה מנא) רב אויא איקלע לבי רבא הוה מאיסן בי כרעיה בטינא אתיבי אפוריא קמיה דרבא איקפד רבא בעא לצעוריה א"ל מ"ט רבה ורב יוסף דאמרי תרוייהו שרגא דנפטא נמי שרי לטלטוליה א"ל הואיל וחזיא לכסויי בה מנא אלא מעתה כל צרורות שבחצר מטלטלין הואיל וחזיא לכסויי בהו מנא א"ל הא איכא תורת כלי עליה הני ליכא תורת כלי עליה מי לא תניא

השירים

לאוקמא ה"ג ברפוי אבל למאן דאמר' קשה ומירץ ר"י[א] דהתם מיירי כגון[ב] שהחוליות ממוכרין יחד ואינם מתפרקין ופעמים מטין אותן ופעמים זוקפין אותן[ג] (פ"ח) **: הורה במנורה להיתרא וכר"ש בנר נמי להיתרא או דילמא במנורה הורה לאיסורא וכר"ש בנר להיתרא.** ומ"ת[ד] אמאי לא קאמר נמי אי דילמא הורה במנורה להיתרא[ה] כרבי שמעון[ו] בנר[ז] וכרבי שמעון בנר לא פסיק ליה[ח] דכה"ג אינה בלוי טריפות (מולין דף ו: וש"ס) הורו בטרפחת כרבי זוקפ אינעיא להו הורו בטרפחת לאיסורא וכרבי זוקפ להיתרא או דילמא הורו בטרפחת להיתרא כרבי זוקפ וכרבי זוקפ לא פסיקא להו וי"ל דהכא לא שייך למימלי[ט] מעורה בנר כדמלי טרפחת זוקפ[כ] דהכא אין טעם אחד לשניהם דנר[כא] משום מוקצה ומעורה[כב] משום בנין[כג] ועוד דלא בעי למימר דר' לא סבר בנר כר"ש משום[כד] דריב"ל פסיק לעיל כר"ש ואם תאמר ובהיא דאלו טריפות אמאי לא קאמר נמי[כה] תרוייהו דהתם הכא אי דילמא הורו בטרפחת להיתרא ומיהו אינו אלא הכי מגיהין אם הספרים וא"ג הורו בטרפחת לאיסורא דהא כ"ע שרו לה דתניא התם[ט] היא האם היא טרפחת היא שלחופית ובגיטל האם[י] הוה עובדא והאמילה רבי טרפון ואמר הלכה ממורך טרפון ואמר ליה רבי עקיבא טועה בדבר משנה אתה וגרם התם הורו בטרפחת להיתרא וכרבי זוקפ להיתרא[כו] כו' ורש"י פי' הורה במנורה להיתרא כר"ש בנר ואמלה הורלה הוי ואין נראה לאין לתלות מעורה בנר[כז] ועוד דאכתי הוי ליה למיבעיא אי דילמא תרוייהו להיתרא[כח] : **דנפטא אסור לטלטלה.** פי' בקונטר אפילו לר"ש וכן שמעון דנפטא[כט] מיקס' ליה לכ"ע אלינא דרבי שמעון לכך פי' בקונטר דהכא אלינא דר' שמעון קאי ואע"ג דרב אין ליה מעולה[ל] גבי מעה שיחלה לאמעות[לא] ורבה נמי אית ליה כדאמר אבי' [לב] בשבת לכתחילה מי אמור הכא אלינא דר"ש קאמר ליה ס"ל ומיהו נראה לפרש דהכא מיירי נמי אלינא דרבי יהודה ולא מיירי בהדליקו בו באותה שבת וה"ק שרגא דמשחא אל מתכת שרי לטלטולה ואפילו לרבי יהודה כדתניא לעיל (ל' מד.) כל הנרות של מתכת מטלטלין דנפטא אסור אפי' לרבי שמעון דמאים טפי מנר ישן ורבה ורב יוסף שרו אפי' לרבי יהודה דלא מאים אלא שריחו רע וחזי לכסויי ביה מנא אבל נר ישן מקלה ליה לגמרי משום דמאים ואפילו מכיסוי מנא: [ל"ר כל מילין]

ואמר

כוותיה, דאתא לאשמעינן דס"ל כר"ש בנר. תוס' הרא"ש. כד. (מ)דמייתי ר' יהושע בן לוי להא מילתא. תוס' הרא"ש. כה. בטרפחת ובזופק. תוס' מולין נו: ד"ה מיגעיא. כו. או דלמא הורו בטרפחת להיתרא כרבי בזופק אבל כרבי בזופק לא פ"ל, ותשתא ניחא דלא מספקא ליה [התם] אם הורו בטרפחת לאיסורא דמלתא דפשיטא היא דשריא. תוס' מולין נו: ד"ה מיגעיא.

כז. וכי לא מצאו היתר אחר בשבת אלא נר דר"ש. ריטב"ם. כח. דלר' יהודה דמשחא נמי אסור בישן, [מתמת מיאוס. ריטב"ם], ובחדש, אפי' של נפט למה יאסר. רמב"ן. כט. מאי תבעי ליה לרבא ורב יוסף. תוס' הרא"ש. ל. ואוקימנא כר' יהודה. רמב"ן. לא. במילתיה דרבא דהוה מנח סכינא אבר יונה. מי' הר"ן. לב. רבנן. תוס' הרא"ש.

תלמוד בבלי מהדורת נהרדעא החדש, באדיבות הוצאת ח. וגשל, © כל הזכויות שמורות